

# **כסף וטכנולוגיה : אמצעי התשלום בישראל**

**יום המדע הישראלי**

**ד"ר קרנית פלוג, נגידת בנק ישראל**

**26 במרץ, 2014**

## מערך התשלומים והסליקה בישראל

מערכת זה"ב: זיכויים והעברות בזמן אמת (RTGS).

מערכות תקשורת: כספת, שב"א ו-SWIFT

מסלקות: CLS, מס"ב, בורסה וצ'קים.

אמצעי תשלום: צ'קים, הוראות חיוב/זיכוי אלקטרוניות, מזומנים, תשלומים באינטרנט ובסלולארי, כרטיסי חיוב ועוד



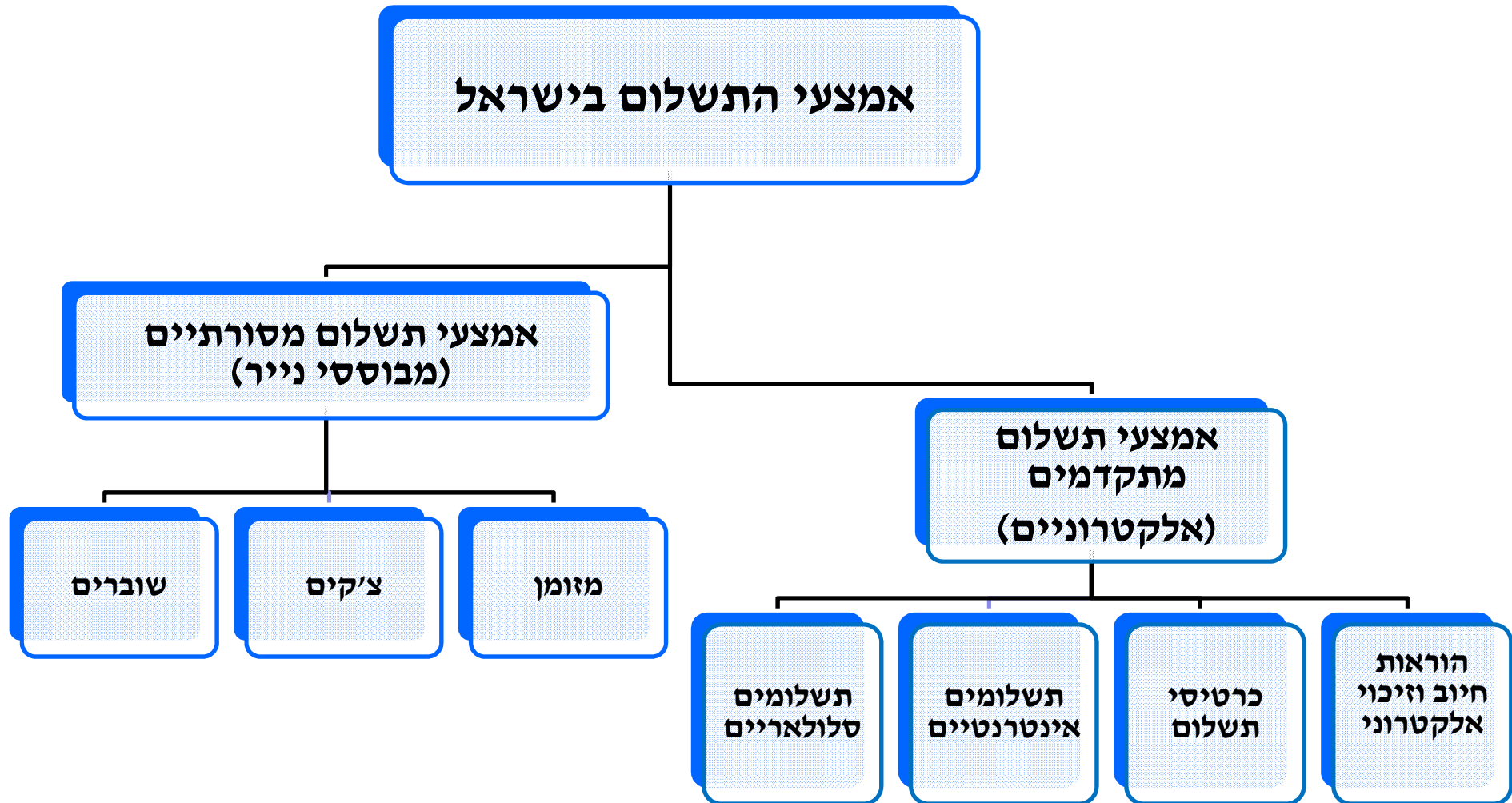
## **תפקיד בנק ישראל במערך התשלומים בישראל**

**”להסדיר את מערכות התשלומים והסליקה במשק, במטרה**

**להבטיח את יעילותן ויציבותן” (מתוך חוק בנק ישראל)**

- תפעול של מערכות תשלומים (מערכת זה"ב ומסלקת הצ'קים)
- קביעת מדיניות בתחום התשלומים והסליקה ובכלל זה, התאמה לסטנדרטים בינ"ל וייזום רפורמות
- פיקוח על מערכות התשלומים והסליקה בישראל

# אמצעי התשלום בישראל



## היתרונות והחסרונות של אמצעי התשלום

אמצעי תשלום מסורתיים (מבוססי נייר)	אמצעי תשלום מתקדמים (אלקטרוניים)
<b>יתרונות</b>	<b>יתרונות</b>
נוחים לשימוש, זמינים ונפוצים	זמינים ונוחים ללקוחות
יעילים במצבי חירום	מהירים ויעילים
אינם מחייבים זיהוי של המשלם	הגורמים המעורבים מזוהים – מצמצמים את הכלכלה השחורה והעלמות המס
התשלום במזומן מידי וסופי	מפחיתים סיכוני גניבות ואובדן
<b>חסרונות</b>	מאפשרים עסקאות בין גורמים רחוקים
מבוססים על תהליכים ידניים	יתרון סביבתי - אקולוגיים
אמצעי תשלום אנונימיים – חשיפה להעלמות מס, כלכלה שחורה, הלבנת הון ומימון טרור	<b>חסרונות</b>
חשופים לאבדן, בלאי, גניבה וזיוף	יתכנו כשלים בטכנולוגיה
אין תיעוד עסקאות	נדרשת השקעה באבטחת מידע



## **קידום השימוש באמצעי התשלום המתקדמים**

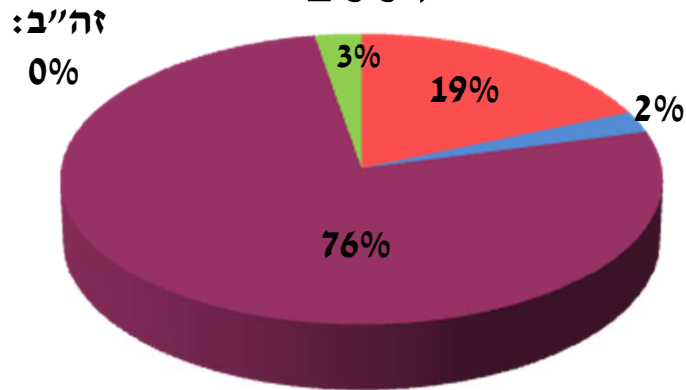
**במהלך השנים האחרונות יזם וקידם בנק ישראל מספר צעדים עיקריים  
הקשורים לשימוש באמצעי תשלום מתקדמים בישראל:**

- פיתוח מערכת תשלומים לסליקה מיידית וסופית מסוג RTGS
  - הצטרפות השקל לסליקה בבנק CLS
  - חוקק חוק מערכות תשלומים, התשס"ח-2008
  - הוטמעו שינויים ושיפורים במערכות התשלומים הקיימות – צ'קים, מס"ב, מסלקות הבורסה
- ועדת לוקר – צמצום השימוש במזומן וקידום השימוש באמצעי תשלום  
אלקטרוניים מתקדמים;**

# אמצעי התשלום בישראל לפי סכומים ותנועות

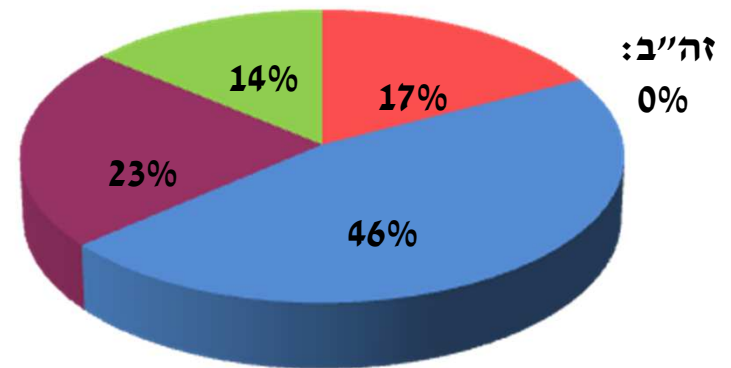
סכומים, שנתי

2004

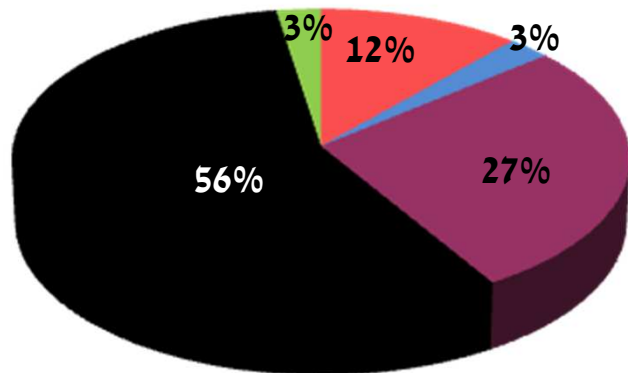


כמות תנועות, שנתי

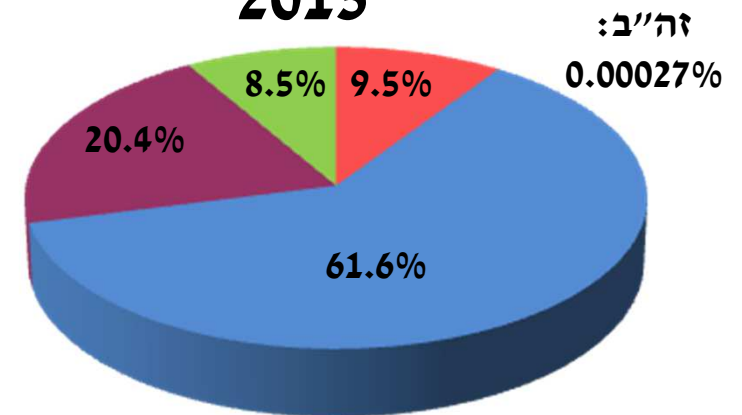
2004



2013



2013



\* נתוני כרטיסי האשראי 2013 מהווים הערכה על בסיס נתוני ינואר עד ספטמבר

מקור: בנק ישראל

The background features a large, light blue watermark of the Bank Leumi logo, which includes a menorah and the text 'בנק לעמ' and 'BANK LEUMI OF ISRAEL'.

**חדשנות טכנולוגית ואמצעי  
התשלום**



## חדשנות אמצעי התשלום המסורתיים – השטרות בסדרה החדשה



- סימני ביטחון מתקדמים נגד זיופים המיוצרים בטכנולוגיות שונות ומיועדים לרמות השונות של ציבור, קופאים ומכונות אוטומטיות



- במצע השטר והדיו קיימים סימנים המתגלים וזהירים תחת תאורה אולטרה-סגולה בלבד



- בעיצוב השטר משולב טקסט זעיר ביותר אשר ניתן לראותו באמצעות זכוכית מגדלת בלבד ואינו עובר בצילום או בסריקה באופן הניתן לקריאה

# אמצעי התשלום המתקדמים מתפתחים ביחד עם הטכנולוגיה

## קיים בישראל



# חדשנות באמצעי התשלום בישראל – מבחר דוגמאות



חברת החשמל



וואלה שופס



## חדשנות באמצעי התשלום בעולם

- כרטיסי תשלום חכמים :
  - שבב המחליף את הפס המגנטי
  - תשלום באמצעות קירבה (NFC)
  - תשלום ביומטרי
- ארנק אלקטרוני - תשלום SMS, חיוב ישיר דרך החשבון, תשלום אינטרנטי
- העברות באמצעות דואר אלקטרוני
- צ'ק דיגיטאלי - צ'ק אלקטרוני בעל מאפיינים דומים לצ'ק פיזי (פיתוח של שטר אלקטרוני ומערכת תשלומים (e-bill) המאפשרת להנפיק, לשלוח ולהציג צ'ק באמצעים אלקטרוניים)



# סיכום

**אנו נמצאים בעיצומה של מהפכה טכנולוגית בתחום אמצעי  
התשלום, אשר צפויה להפוך אותם לידידותיים, נוחים, זמינים  
ובטוחים יותר. חשוב כמובן שתהליך זה ילווה בהסדרה  
ורגולציה, אשר יבטיחו את מימוש היתרונות הגלומים בהם  
וימזערו את הסיכונים בדרך**

**תודה**

